

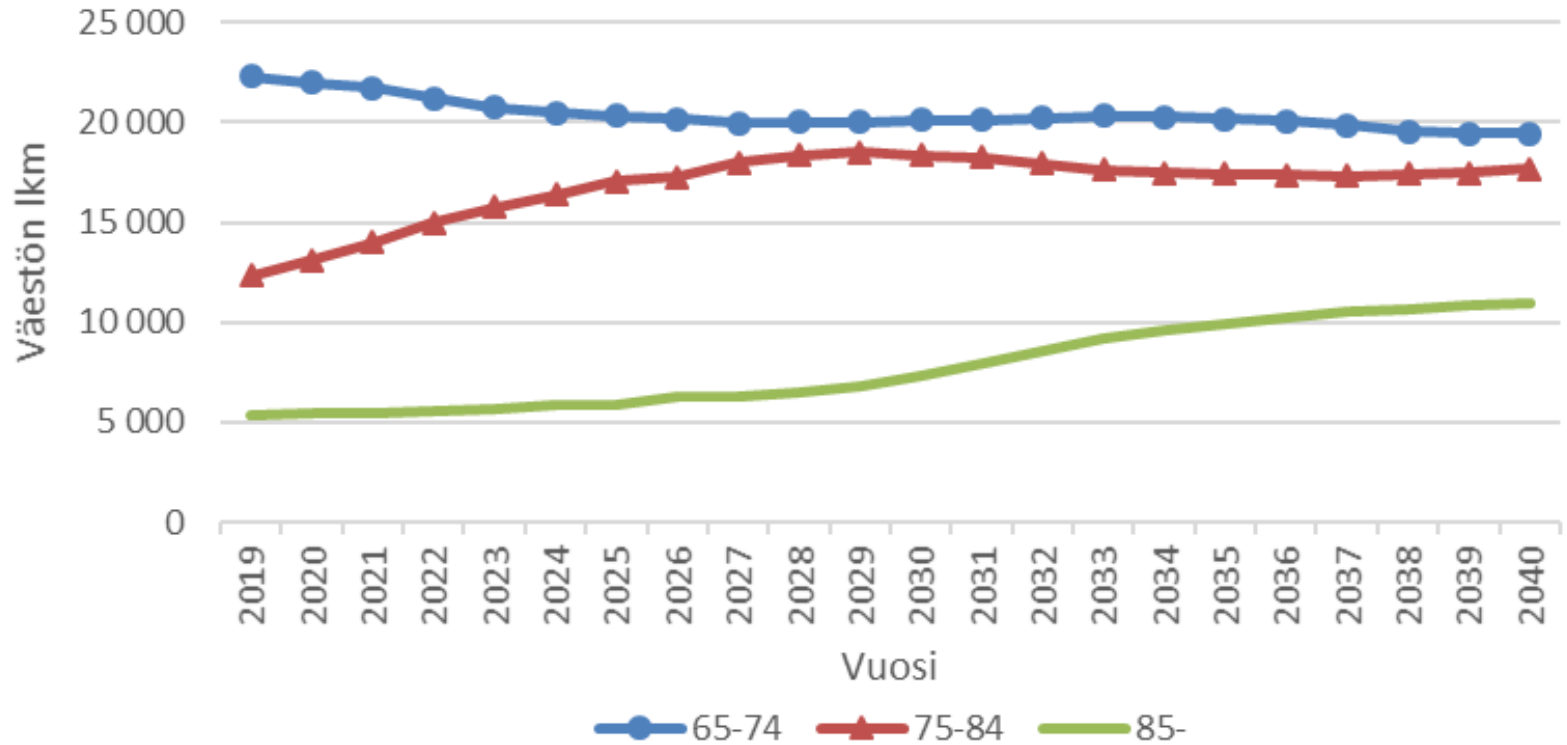
Ehdotuksia vanhuspalvelujen kehittämiseksi

Antti Parpo & Sari Ahonen

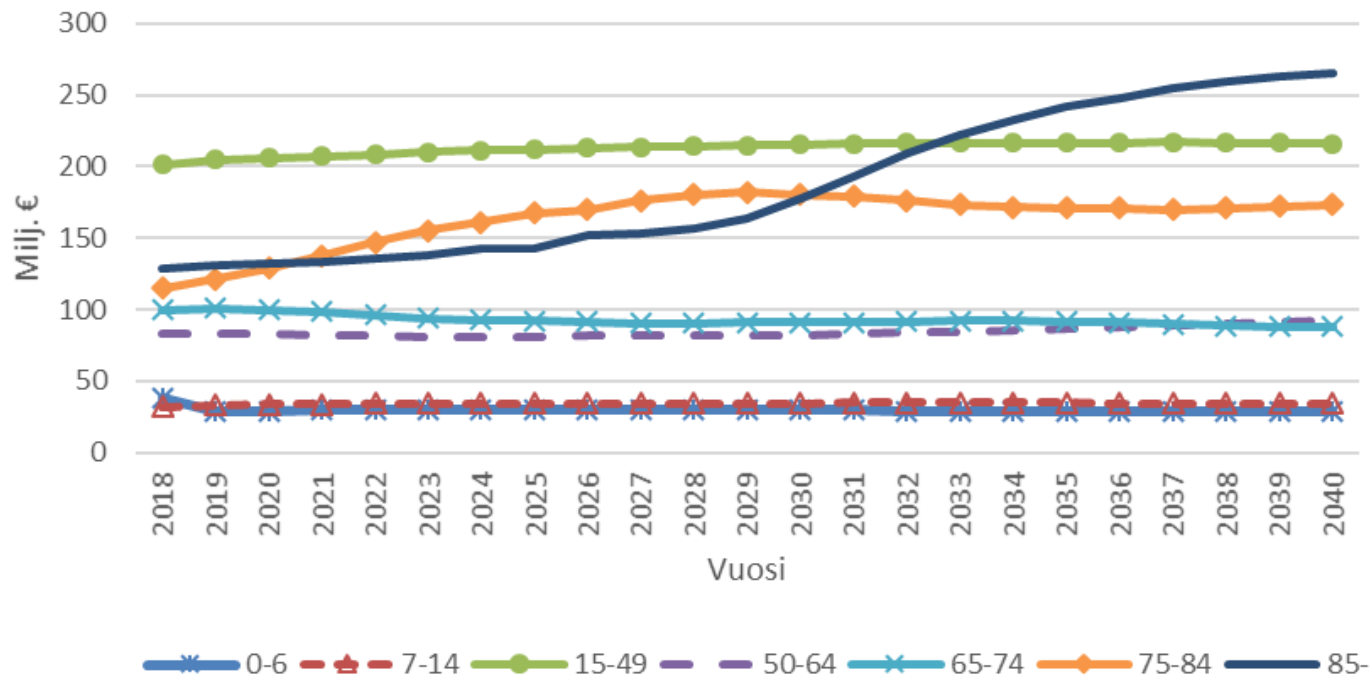

**Väestörakenteen muutokseen
varautumisella on kiire**

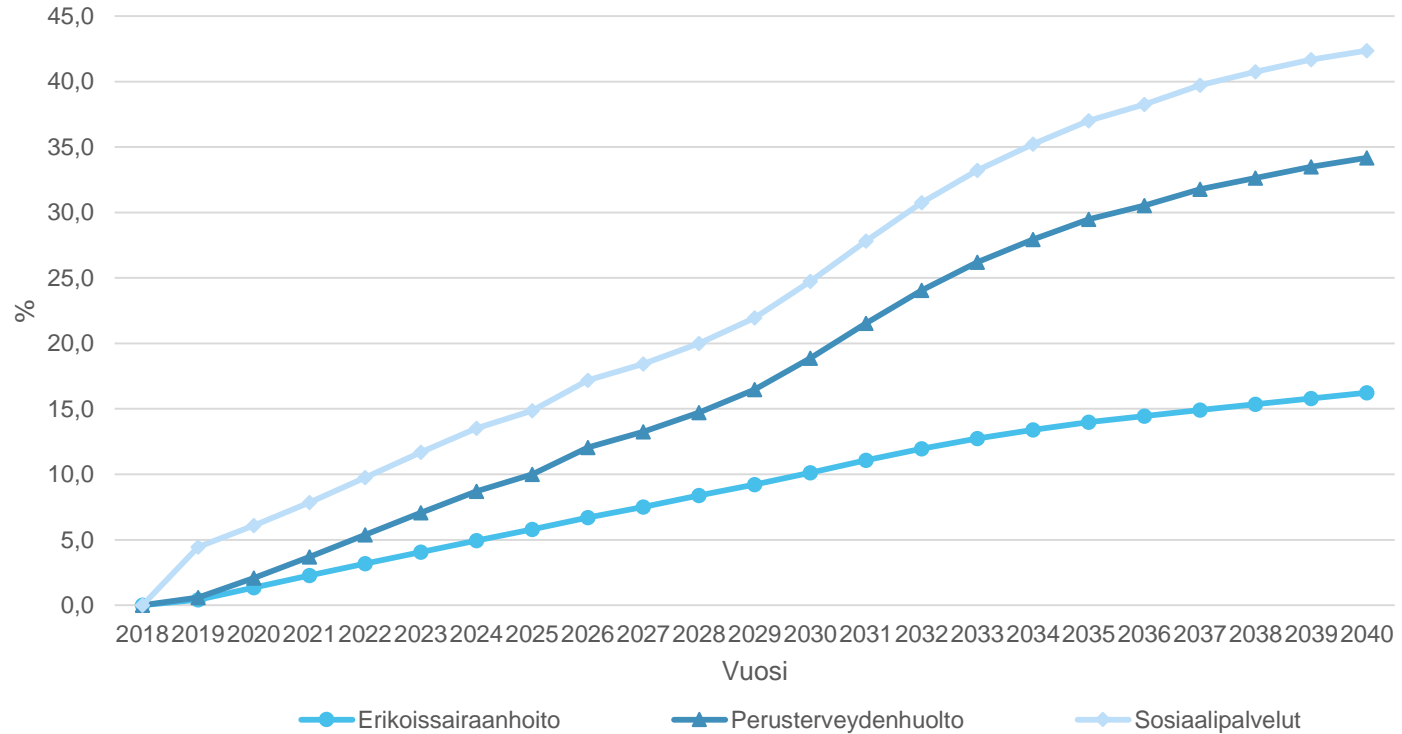
Ikääntyneiden määrän kehitys Turussa

Skenaario Turun kaupungin sote-kustannuksista ikäryhmittäin

Väestömuutoksen suhteellinen kustannuspaine sote-sektoreittain

Tulkintoja väestörakenteen muutoksen seurauksista

- Pelkkä väestörakenteen muutos lisää sote-kustannuksia vuosittain reilulla 1 prosentilla. Mikäli tämän päälle lisätään soten historiassa vallinnut ”luonnollinen” kustannuskasvu 2,5 prosenttia ja oletetaan inflaation olevan n. 1 prosenttia, voi sote-kustannusten nimellinen kasvu olla vuosittain jopa yli 4 prosenttia. Jos näin on, tilanne muodostuu taloudellisesti kestävämmäksi!
- Jokseenkin kaikki lisäpanostukset sotessa tulee jatkossa kohdentaa ikääntyneiden palveluihin. Muiden ikäryhmien osalta palvelujen volyyymiä tai tasoa ei voida nostaa
- Voimavarat tulee kohdentaa entistä enemmän peruspalveluihin ja erityisesti sosiaalipalveluihin. Erikoissairaanhoidon taloudellista painoarvoa on sotessa vähennettävä.

Kohti vanhuspalvelujen kestäväää uudistumista

1. Vanhuspalvelujen rakennemuutos
2. Integroiduista sote-palveluista hyötyä vanhuspalveluihin
3. Teknologian hyödyntäminen vanhuspalveluissa
4. Vanhuspalvelujen hallinnollisen työn tehostaminen

1. Vanhuspalvelujen rakenneuutos

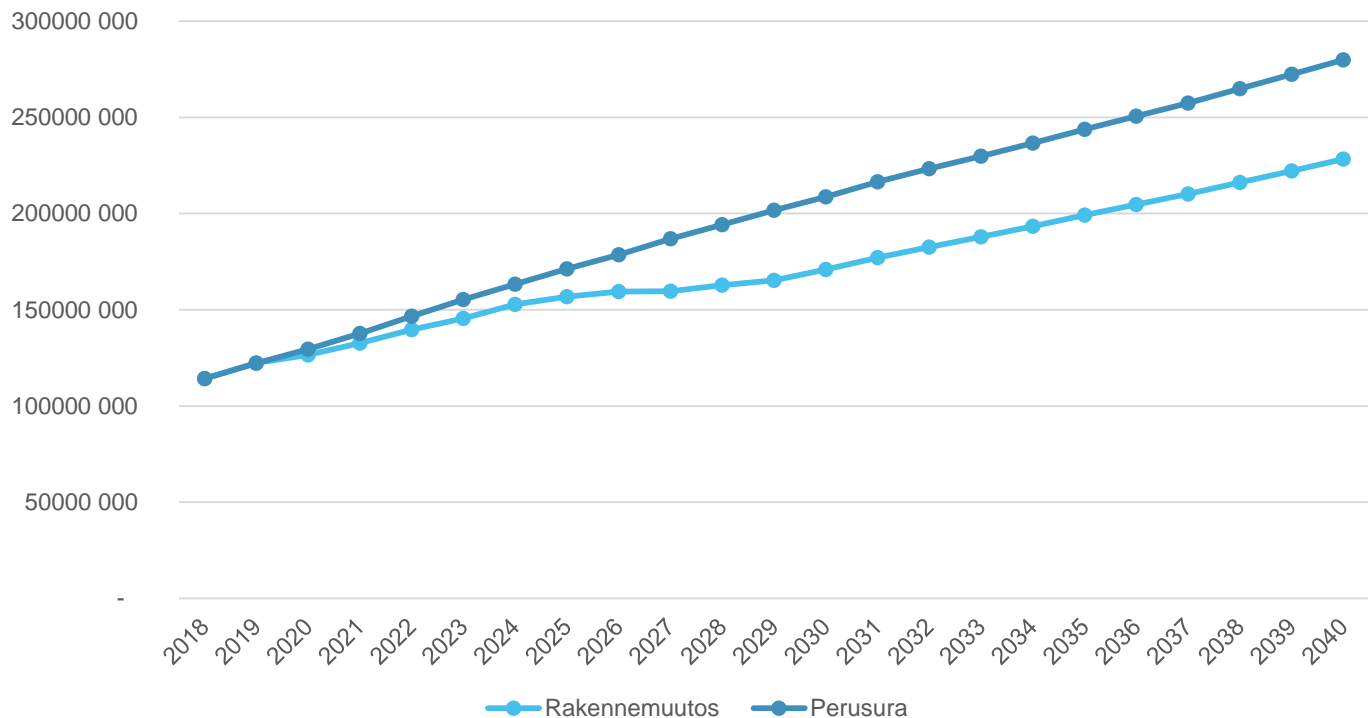
Turun kaupungin vanhustalvelurakenteen tunnuspiirteitä

- Vanhustalvelujen kattavuus on hyvällä tasolla
- Vanhustalvelut ovat avohoitopainotteiset. Kotihoitoa ja omaishoitoa verokkikuntia enemmän
- Ympäri vuorokautinen hoito on laitoshoitopainotteista. TK-sairaala ja vanhainkotihoitoa verokkikuntia enemmän
- Turulla ei ole juurikaan välimuotoisia asumistalveluja (perhehoito, yhteisöasuminen jne.) Huom! Ruusukortteli/Lehmusvalkama
- Turulla ei ole vanhustalveluissa yksikköä, joka vastaisi erityisen haastavista vanhustasiakkaista (psykogeriatriinen yksikkö)

Vanhuspalvelujen rakennemuutokseen liittyvät ehdotukset

- Vanhainkotihoidosta luovutaan kokonaan kiinteistöjen vuokrasopimukset ja mahdolliset käyttötarkoitusten muutokset huomioiden. Tilalle tarvittava määrä tehostettua palveluasumista ja välimuotoisia asumispalveluita
- Pitkäaikaisesta terveyskeskussairaalapalvelusta luovutaan lähes kokonaan
- Supistetaan maltillisesti ympärivuorokautisen pitkäaikaishoidon volyymia
- Lakkautetaan kotihoidosta intensiivinen säännöllinen vähintään 5 kotikäyntiä vaativa palvelu.
- Lisätään merkittävästi välimuotoisia asumispalveluja/keskiraskasta palveluasumista. Kattavuustavoitteeksi asetetaan 3 % yli 75-vuotiaista
- Lisätään vanhuspalvelujen kyvykkyyttä vastata haastavien asiakkaiden asumispalvelutarpeisiin perustamalla psykogeriatrinen asumisyksikkö ja yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Turun kaupunki tarjoutuu vastuukunnaksi.

Rakennemuutoksen vaikutus ikääntyneiden palveluiden kustannuskehitykseen

2. Integroiduista sote- palveluista hyötyä vanhuspalveluihin

Huomioita palveluintegraatiosta

- HYTO:ssa hallinnollisen integraation hyödyt eivät näy täysimääräisesti soten palvelurakenteessa ja –prosesseissa. Sektoriaalisuutta on vahvasti yhä havaittavissa
- Erikoissairaanhoidon kotiuttamisprosessin kehittäminen käynnistetty, mutta kotiuttamisissa yhä kitkaa
- Terveyskeskuspalveluissa ei toteudu rakenteellista sote-integraatiota (vrt. sote-keskus, ikäihmisten hyvinvointikeskus jne.)
- Turun kaupungin oma erikoissairaanhoido on sektoroitunut

Vanhuspalvelujen palveluintegraatioon liittyvät ehdotukset

- Perustetaan vanhuspalveluihin profiloitunut moniammattilinen sote-keskus tai sote-keskuksia
- Käynnistetään Turun kaupungin erikoissairaanhoidossa erillisvalmistelu työnjakojen selkeyttämiseksi ja toiminnan kehittämiseksi Turun kaupungin sairaalan, Kaskenlinnan sairaalan ja Tyksin palvelujen välillä.
- Jatketaan jo käynnistettyä työtä erikoissairaanhoidosta kotiuttamiseen tarvittaessa organisaatiomuutoksilla ja palveluketjusta vastaavien toimijoiden vastuiden ja oikeuksien lisäämisellä. Kotiuttamiset tehtävä TYKS:stä pääsääntöisesti kotiin tai vanhuksen omaan asumisyksikköön.
- Kehitetään ja otetaan käyttöön keskitetyn yhden johdon alaisuudessa toimiva ikäihmisten kuntoutusmalli ja -organisaatio.

3. Teknologian hyödyntäminen vanhuspalveluissa

Huomioita teknologian hyödyntämisestä vanhuspalveluissa

- Vanhuspalveluissa on käynnissä useita teknologian hyödyntämiseen liittyviä pilotti-/kehittämishankkeita mm.
 - Kotihoidon optimointijärjestelmä (odottaa markkinaoikeuden päätöstä)
 - Lääkkeiden koneellinen annosjakelu ja siihen liittyen lääkejakelurobotin käyttöönotto (odottaa markkinaoikeuden päätöstä)
- Teknologian hyödyntämisen volyyymi on vielä kuitenkin vähäistä ja mm. etäkotikäyntejä ja etäkonsultaatiota on varsin vähän käytössä

Vanhuspalvelujen teknologian hyödyntämiseen liittyvät ehdotukset

- Otetaan käyttöön jo käynnissä olevan hankintaprosessin jälkeen kotihoidon optimointijärjestelmä ja luovutaan samassa yhteydessä alueellisista työaikajärjestelijöistä.
- Otetaan kotihoidossa koneellinen lääkejakelu ja lääkerobotti. Lääkrobotin käyttöönoton edellytyksenä on, että se on toiminnallisen ja taloudellisesti perusteltua.
- Kehitetään ja toimeenpannaan edelleen Kompassi-hankkeen jatkumona monikanavaista vanhusten palveluohjusta
- Otetaan kotihoidossa käyttöön etäkäynnit joko vanhuspalvelujen tai koko hyvinvointitoimialan keskitetyllä mallilla
- Otetaan kotihoidossa käyttöön etäkonsultaatiomahdollisuudet kotihoidon, vanhusten asumispalveluyksiköiden ja terveyskeskusten/sote-keskusten ammattilaisten välille. Toteutettava hyton toimialan ohjauksessa keskitetyllä mallilla.

4. Hallinnollisen työn tehostaminen

Huomioita hallinnollisista käytännöistä ja tilanteista

- Vanhuspalveluissa sijaisten hankinta vaikeaa ja sijaisten rekrytointikäytännöt hajanaisia ja esimiehiä kuormittavia
- Asiakasmaksupäätökset tehdään hytossa hajautetusti huolimatta siitä, hytossa on keskitetty maksutoimisto.
- Vanhuspalvelujen asumispalvelujen ostopalvelusopimukset päättymässä vuoden 2020 loppuun mennessä. Hankinnan valmistelu tulee käynnistää uudelleen syksyllä 2019.

Vanhuspalvelujen hallinnolliseen kehittämiseen liittyvät ehdotukset

- Hyödynnetään sähköisiä rekrytointin työkaluja ja toteutetaan sijaisten rekrytointi keskitetysti omana toimintana tai hyödynnetään rekrytointipalveluja tuottavia yrityksiä.
- Tehostetaan ja laajennetaan varahenkilöstöjärjestelmiä ja resurssipoolia.
- Siirretään kaikki vanhuspalvelujen asiakasmaksupäätöksenteko resursseineen hyvinvointitoimialan maksutoimistoon
- Turun kaupunki toteuttaa ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen hankinnan käänteisellä kilpailutuksella ja tuottajien ilmoittautumismenettelyä hyödyntäen. Tavoitteeksi tulee asettaa tuloista riippumatta asiakkaan vaikutusmahdollisuuksien lisääminen tuottajien valinnassa.

